

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

** *		
19:49	18:31	י-ם
19:51	18:53	ת"א
19:51	18:43	חיפה
19:50	18:52	ב"ש

אוצר הסיפור

חומרה על טבעית בפסח

ידוע שאדמו"רי חב"ד, בפרט מהרבי הרש"ב והלאה, מאוד הקפידו ועשו כל מיני חומרות של חמץ, שעל פי הלכה יבשה ופשוטה לא חייבים להחמיר בהם, ואף על פי כן ככה נוהגים בחב"ד.

אצל הרבי הרש"ב כל שנה חידש עוד חומרה ועוד חומרה, ופעם אחת חידש שלא אוכל יותר סוכר. סוכר היה פעם בקוביות, כמו שיש גם היום, מחשש חמץ.

היה אחד מגדולי החסידים, שגם היה גדול ביראת-שמים

שלו, היה בעצמו יצרן סוכר. הוא הביא לרבי סוכר משלו, באמירה שאני אחראי עליו אני עשיתי אותו מתחילה ועד סוף, ואין לגביו שום חשש בעולם. אז הרבי הרש"ב בקש קובית סוכר אחת, והוא שבר אותה לשתיים והוציא ממנה חיטה.

אותו חסיד לא אמר שזה נברא לכבוד הרבי - כנראה רק הוריד את ראשו והלך בבושה הביתה.

(מתוך הספר "סיפורי צדיקים")

אז הרבי
הרש"ב בקש
קובית סוכר
אחת, והוא
שבר אותה
לשתיים והוציא
ממנה חיטה

אוצר הרמז

הקב"ה גאל את עמ"י ממצרים ללא כל 'סיוע' מבחוץ

עיקר האמונה הראשון, האמונה בה', הוא האמונה של החג הראשון של פסח. בשביעי של פסח, בקריעת ים סוף, כתוב "ויאמינו בהוי' ובמשה עבדו", אבל ביציאת מצרים עליה אנחנו קוראים בליל הסדר לא מודגש משה רבינו. אנחנו אומרים "אני ולא מלאך, אני ולא שרף, אני ולא השליח" - ראשי תיבות משה, כידוע - אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו. כתוב בחסידות ש"כבודו" היינו לבושו (כמו שכתוב ש"רבי יוחנן קרא למאניה מכבודתיה") אבל אצל הקב"ה לבושו הוא מעצמו, כמו צב, "כהדין קמצא דלבושיה מיניה וביה". ביציאת מצרים ה' התלבש בלבוש של עצמו, מיניה וביה, וגאל אותנו בעצמו בלי שום 'סיוע' חיצוני, אפילו בלי משה רבינו.

(משיעור שביעי של פסח פ"א)

חג פסח כשר ושמח לכל בית ישראל!

אוצר הפרשה

המצורע ותיקונו

הצרעת נקראת בארמית 'סגירו' (תרגום אונקלוס) כי היא מורה על סגירה, טמטום הלב והמח כתוצאה מהדבורים הרעים. האדם נכנס למסגרת שלילית, מהלך נפשי סגור משינוי ותיקון.

התחלת הרפואה היא כאשר הכהן מסגיר את המצורע - שימוש בסגירות באופן מודע ויזום, כדרכו של הקב"ה ש"מרפא מר במר".

אפשר לחשוב שהתיקון של מי שנכשל בדיבורים אסורים הוא תענית דבור מוחלטת. באמת, בהתחלה צריך המצורע להגביל את דבורו, בהנחיית הכהן, לדבר רק דבורים מכוונים של קדושה ולהמנע מפטופט, תוך עבודה על חושיו הפנימיים. אבל לבסוף המצורע מביא לטהרתו "צפור דרור" המפטפטת כל הזמן, לרמז שהוא כבר יכול לדבר באופן חופשי, לאחר שהגיע ל'מודעות טבעית' מתוקנת, כמו שנאמר "פטטיא דאורייתא טבין" - פטפוטי תורה הם טובים.

(מתוך "מעין גנים")

אוצר הפתגם

האמונה חשובה יותר מכל מה שהאדם משיג - אפילו אם הוא זוכה לידיעה והכרה שהיא כראיה ממש. נדמה לאדם שהוא במדרגה הכי גבוהה, אך היא בטלה ומבוטלת בפני אמונה פשוטה. האמונה הפשוטה מתייחסת למה שלמעלה באין ערוך, כמותית ואיכותית, מכל ההשגה שלו - עד שאי אפשר אפילו להסביר מהו אותו דבר. כל מה שהאדם משיג - וכאילו רואה - הוא גארנישט ביחס למה שהוא מאמין בו.

(משיעור אור לה' ניסן תש"פ)

אוצר התבונה

"אני" ו"אין" בפסח

חג הפסח הוא השחרור של ה'אני', שה'אני' יכול לדבר בדיוק מה שבא לו בקדושה, עד כדי שהוא זוכה ל"שכינה מדברת מתוך גרונו", כמו משה רבינו.

לכאורה ה'אני' שצריך להשתחרר ולהתחיל לדבר חפשי לא נשמע מתאים לענין העיקרי של החג הזה. זהו "חג המצות" – כך הוא נקרא בתורה – בו "בל יראה ובל ימצא" לא שאור ולא חמץ, כל גסות אסורה בפסח, והמצה אומרת 'אין'. קשה לומר שהמצה אומרת 'אני', איך – המצה אומרת 'אין', אותן אותיות של 'אני' רק בצירוף אחר.

כל עבודת החסידות היא לעשות מה'אני' 'אין', לבטל את ה'אני', את האגו, את השאור שבעיסה, שהוא היצר הרע, ולעשות ממנו אין. איך זה הולך יחד, שמצד אחד זה חג של אין, של בטול מוחלט,

שחמץ אסור במשהו, לא מיניה ולא מקצתיה – בחג שבועות יש "שמינית שבשמינית", "חמץ תאפינה", אבל פסח הוא "לא מיניה ולא מקצתיה" (כפי שגם הרמב"ם פוסק) – ומצד שני זה חג של "אני מדבר בצדקה רב להושיע"?

צריך לומר שאלה שתי תנועות משלימות. כשאני אוכל את המצה – "אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מצה" בליל הסדר – אני אוכל, מפנים, בטול. אני אוכל ומעכל אין עד שהאין מאיר בנשמה שלי – "אין מזל לישראל".

אם כן, יש דבר שאני מפנים בפסח, אוכל אותו, והוא בטול – שאני אין, 'אין בין גארנישט', יש רק ה' שהוא "רב להושיע". אבל יש גם מצוה דרבנן של ארבע כוסות יין. אכילת מצה היא מצוה דאורייתא, לכן גם החג נקרא בתורה "חג המצות". חג המצות, כמו שאמרנו, הוא להפנים, לאכול, את הבטול, את האין. אבל כששותים את היין, ארבע כוסות – ויש אומרים אפילו כוס חמישי-משיחי, הכוס של אליהו הנביא שבא לבשר את הגאולה – ידוע הכלל בחז"ל ש"נכנס יין יצא סוד".

את היין גם שותים-מפנימים, אבל עיקר התכלית שלו הוא לא לעכל את (ענין) היין. את המצה אוכלים כדי להפנים, לעכל, אבל את היין – מצוה מדרבנן (בכללות, מצות דאורייתא הן 'תכלית' ואילו מצות דרבנן הן 'אמצעי') – שותים בשביל שאחר כך, בדרך ממילא, יצא סוד. הסוד יצא – "נכנס יין יצא סוד". ומהו הסוד? 'אני'. שוב, את ה'אין' שאכלתי במצה אני מוציא כעת בצירוף אחר, בצירוף 'אני'.

(משיעור ח"י ניסן ע"ד)

אוצר קצור

מדוע משיח צריך להיות מצורע?

סימן מובהק של משיח, שלא רק שאינו שונא ונוקם ונוטר, אלא גם מתפלל בשביל הפוגע בו. כל אחד שרוצה לגלות בעצמו ניצוץ משיח צריך לדעת זאת – יש להתפלל על אלה שגרמו לי את כל הסבל.

משיח סובל כי הוא לוקח על עצמו את עוונות כל עם ישראל וכל העולם (גם הגויים). למה משיח צריך להיות מצורע? אמרנו שהוא טהור! כתוב כאן שבחלאיו הוא בעצם לוקח על עצמו את כל הפשעים והעוונות של כל העולם. אחרי שהוא מסיים, שהעונש מספיק, מגיעה הגאולה. כתוב שלמצוה יש שכר אין סופי, אבל עונש הוא סופי ומוגבל. לכן בעצם מחכים שסבל המשיח יגמר כבר, שהוא כבר קבל מספיק בשביל לכפר על כל הדורות מאז בריאת העולם ועד עצם היום הזה.

(משיעור כ"ד ניסן ע"ט)

שפלות הרבי – הירידה אל העם

מה השבח העיקרי של הרבי (שיום הולדתו חל ביא' ניסן)? אם הוא באמת מלכות, כמו דוד המלך, הרי דוד המלך אמר "והייתי שפל בעיני" – השפלות היא הפנימיות שלו. ודאי וודאי יש לרבי שפלות. איך רואים את השפלות של הרבי?

במלה שפלות יש שני פירושים:

פירוש אחד ל"והייתי שפל בעיני", שאני בעיני עצמי גארנישט, "תן לו משלו שאתה ושלך שלו, וכן בדוד הוא אומר 'כי ממך הכל ומידך נתנו לך'". אני גארנישט, כל מה שאני עושה רק אתה עושה, ולפעמים אתה מזכה אותי להיות "מסייע שאין בו ממש".

אבל יש עוד פירוש בשפלות – הכח להשפיל את עצמך למשהו. המלך צריך להשפיל את עצמו לעם שלו, לדאוג לעם, כמו אמא שרובצת על הבנים והאפרוחים – יורדת עבורם. כך המלך צריך כל הזמן להיות בירידה אל העם, היינו שפלות. בלשון הקבלה, מלכות דאצילות צריכה לרדת מאצילות – זהו כל החידוש של המלכות, שיורדת ממקום כבודה. מהי אצילות? לשון אציל, אדם אציל (ע"ד "אצילי בני ישראל").

אם רוצים לראות מישהו אציל בעצם – זהו הרבי, את זה רואים עליו. איפה השפלות? היא הנותנת – כמה שהוא אציל מצד עצמו, ככה יש לו שפלות עצומה להשפיל את עצמו לעם. עיקר ביטוי השפלות שלו הוא שאין כמוהו אחד שדואג לצבור – ככל שאתה דואג יותר לצבור כך אתה יותר משפיל את עצמך. למה היה קשה לרבי לקבל את הנשיאות? בגלל זה. לקבל את הנשיאות היינו להשפיל את עצמו. יש לו תכונה זו בכח, אבל צריך להוציא מהכח אל הפועל – את היכולת להשפיל את עצמו, בשביל לעשות טוב בפשטות, עם יהודי. לדאוג לכולם, להקים בתי חב"ד בכל רחבי תבל, לדאוג גם לאינם-יהודים. מי הכי בשפלות? המשיח, שדואג לכל העולם, משפיל את עצמו לכל העולם. הוא "השפל באמת".

(משיעור ח' אייר ע"ט)